

SIMON OF FAVERSHAM ON THE SOPHISTICI ELENCHI

Sten Ebbesen

Summary:

- I-IX Simon of Faversham towards the end of the 13th century twice lectured on the Sophistici Elenchi. Reportata from both occasions exist.
- X Edition of extracts from the "Quaestiones novae".
- XI Authors quoted in the two commentaries.

I.

There exist two series of quaestiones reportatae from courses given by Simon of Faversham (ca.1245-1306)¹⁾. I shall call them Quaestiones veteres and Quaestiones novae.

II. MANUSCRIPTS:

Quaestiones veteres: Milano, Ambrosianus C.161.inf.: ff. 113r-120v with a table listing the quaestiones on f. 128r.

Quaestiones novae: Milano, Ambrosianus C.161.inf. :ff.64v-78r with a table listing the quaestiones on f. 127v. — Oxford, Merton College 292: ff. 100r-110v. — Wien, Nationalbibl. lat. 2302: ff. 1r-8r.

I shall call the manuscripts A, M and V.

III. PRESENT CONTENTS:

Quaestiones veteres: A prooem and 24 quaestiones. See the table p. 31 . The Ms. (A) is mutilated, it stops in the middle of qu.24.

Quaestiones novae: A prooem and 46 quaestiones. See the table p. 29 . Of the manuscripts A shows no sign of mutilation, M has lost the final section of the last quaestio, V has no prooem and omits several quaestiones.

IV. ORIGINAL CONTENTS:

Quaestiones veteres: The 24 quaestiones in A cover only four of the thirteen fallacies dealt with by Aristotle. On general ground one should expect the

---

1. Cp.A.B.Emden: A Bibliographical Register of the University of Oxford to A.D. 1500. Oxford 1958 p. 672. — L.M. de Rijk in Vivarium VI (1968) 72-76.

other seven to have received some treatment too, which would mean at least some fifteen quaestiones more in the pre-mutilation state of the commentary. Furthermore a reference in the quaestiones novae (see section IX inf.) implies the existence of a quaestio on the fallacy of figura dictionis, which is not in the part preserved by A. Against the assumption of considerably more text than actually existing is the fact that the table on f.128r in A does not list any further quaestiones, but that is probably to be explained as a result of the list's having been drawn up after mutilation had occurred. I have not inspected the MS on the spot and so I dare not say whether the list was written by the same scribe as the text.

Quaestiones novae: The existing quaestiones deal with all the fallacies plus some particular problems arising from Aristotle's text. There is no need to postulate that more quaestiones were ever edited, though certainly Simon dealt with some more in his lectures (see section VI inf.).

V. AUTHORSHIP:

The Quaestiones veteres are referred to in the Quaestiones novae as being by Simon of Faversham. These references (see section IX) do not seem intelligible unless the Quaestiones novae are also Simon's. Both series are listed in A's table of "quaestiones logicae veteris et novae a magistro Symone Anglico disputatae" (ff.127v-128r). A has the subscriptio "Expliciunt quaestiones novae magistri Symonis de Faverisham super librum Elenchorum" on f. 78r at the end of Quaestiones novae. V says "Expliciunt quaestiones Simonis Anglici super Elenchos" (f. 8r).

VI. METHOD OF EDITION:

The cross-references from Quaestiones novae to quaestiones veteres (section IX) appear to demonstrate that both series were edited by one person who had attended two courses of Simon's on the Elenchi. In editing the Quaestiones novae he omitted such sections as dealt with problems sufficiently treated in the Quaestiones veteres.

VII. DATE:

Both series fit into a late 13th century context (c.1270-1300). This also squares with the date of Simon of Faversham. A comparison of the author's views with those of the Anonymi SF and C (see Cahiers 8: 31 (1972) and 3: 2-3, 6, 29-37, 46-51 (1970) rather favours a date towards the end of the period 1270-1300. Notice that Aegidius Romanus is quoted in the Quaestiones veteres.

VIII. FILIATION OF THE MANUSCRIPTS:

Concerning the Quaestiones veteres nothing can be said as only one MS has survived. As regards the Quaestiones novae A and M are closely related. Small sample collations have not produced any substantial differences. I incline to believe that M is closest to the archetype - it is the only one to preserve the marginal cross-reference to qu.15 of the Quaestiones veteres (see section IX) - but I cannot prove it. V, besides omitting large sections of the work is also marred by innumerable corruptions in the text. For illustration I edit three extracts (section X).

IX. CROSS-REFERENCES FROM QUAESTIONES
NOVAE TO QUAESTIONES VETERES:

After qu. 2, A: 65vA, M: 100vA, not in V.

Quaeritur utrum ~~e~~lenchus sophisticus sive syllogismus sophisticus, et quis eorum magis, sit subiectum in scientia sophistica. Sed non plus de hoc ad praesens, quia ista quaestio est quarta in ordine inter quaestiones alias reportatas a magistro Symone de Faverisham et ibi quaeratur.

Refers to Qu. veteres qu. 4.

M: lo2vA at the bottom of the page where the titles of the quaestiones are listed. Not in A or V:

Utrum terminus aequivocus habeat sua significata per modum copulationis aut per modum disiunctionis. - Quaeratur in aliis quaestionibus.

Refers to Qu.veteres qu. 15.

After qu.14, A: 69rA-B, M: 1o3vB, not in V.

De causis apparentiae in compositione et divisione et de modis illarum fallaciarum et de modo respondendi ad eas quaeratur in aliis quaestionibus.

Refers to Qu.veteres qu. 23, only the item 'De modis illarum fallaciarum' is not found there, it may very well have been treated in some of the lost qu.

Qu.17, A: 69vB, M: 104rB(? , not collated), V: 3rA.

Secundum autem hanc causam apparentiae possunt accipi tres modi huius fallaciae, qui apparent in quaestionibus alias reportatis, quare¹ etiam hic est figura dictionis 'quidquid heri vidisti hodie vides, sed album etc.', hic autem non 'quidquid heri etc., sed albedinem etc.'; apparet etiam ibi quare hic est figura dictionis 'homo est species, Socrates est homo etc.', et similiter in... aliis paralogismis, et tamen non est aliqua similitudo dictionis inter hominem et Socratem, et similiter de aliis¹ 1. quare - aliis: om. V.

Refers probably to the lost part of Qu. veteres.

X. TEXTS:

PROOEMIUM, A: 64vB, M: 100rA:

2 Incipiunt quaestiones super Libro Elenchorum secundum magistrum Si-
monem Anglicum.

4 Sicut dicit philosophus secundo de Anima potentiae distinguuntur per
actus et actus per obiecta, ergo a primo potentiae distinguuntur per ob-
iecta. Scientia autem se habet ad actualem considerationem sicut poten-
6 tia ad operationem, actualis autem consideratio se habet ad id quod est
obiectum actuali considerationi sicut operatio ad obiectum, et ideo di-
8 versitas scientiarum est secundum diversitatem modi considerandi, et di-
versitas modi considerandi ex diversitate subiectorum, et ita a primo ad
10 ultimum distinctio scientiarum est secundum distinctionem subiectorum.
Propter quod et rationabiliter dicit Philosophus tertio de Anima, quod
12 scientiae secantur quemadmodum et res de quibus sunt. Subiectum autem
cuiuslibet scientiae in universali est ens intellectum, omnis enim scien-
14 tia est de ente et bono, ut apparet per Philosophum primo Ethicorum, ideo
secundum distinctionem entium intellectuum erit distinctio scientiarum.

16 Entium autem intellectuum quaedam sunt quae intellectus tantum cog-
noscit, cuiusmodi sunt entia naturalia et universaliter illa, quae habent
18 esse completum extra animam. Alia autem sunt quae intellectus cognoscit
et operatur, et istorum sunt tria genera:

20 Quaedam enim sunt entia quae ratio operatur in materia exteriori, cuius-
modi sunt domus, scamnum, lectulus et similia, et universaliter omnia ar-
22 tificialia.

24 Quaedam autem sunt quae ratio operatur in parte animae appetitiva, et
huiusmodi sunt actus virtutum moralium deservientes ad felicitatem et bo-
nam vitam.

26 Tertio sunt quaedam entia quae ratio operatur in parte animae intellec-
tiva, et huiusmodi sunt entia rationis pura, genus, species et universali-
28 ter intentiones secundae fundatae in rebus ex operatione intellectus.

30 Sic ergo entium intellectuum quattuor sunt genera: quaedam sunt quae
intellectus tantum cognoscit et non operatur, quaedam autem quae intellec-

1-2 incertum an eadem qua reliqua manu scriptum est in A. Non habet M.

3 secundo: primo A a.c. 4 potentiae distinguuntur: potentia distinguitur A.

6 id: illud A. 12 scientiae secantur: secantur scientiae A. de quibus sunt:

om. M. 15-16 erit- intellectuum: in marg. A. 16 quaedam: quaedam add.M.

21 scamnum: et add.A. et: om. M. 26-27 intellectiva: intellectualive A.

28 ex operatione: secundum operationem A. 29 quae: quod A.

31 tus operatur, et ista duplicem distinctionem sortiuntur: quaedam enim
 32 sunt quae intellectus operatur in materia exteriori, quaedam quae ope-
 33 ratur in parte animae appetitiva, et quaedam quae operatur in parte ani-
 34 mae intellectiva. De entibus primo modo sunt scientiae speculativae tres,
 35 naturalis, mathematica et divina. De entibus secundo et tertio modo sunt
 36 scientiae practicae, de entibus quarto modo sunt scientiae rationales et
 37 logicae. Et ista advertens Simplicius supra librum Praedicamentorum dicit
 38 quod philosophia tres in partes dividitur, scilicet in speculativam, prac-
 39 ticam et organicam partem philosophiae. Et organicam appellans ipsam lo-
 40 gicam, et valde rationabiliter: organum enim non sui ipsius gratia, sed
 41 gratia cuiusdam alterius institutum est, unde et servus, quia non est sui
 42 ipsius gratia sed alterius, ideo convenienter organum dici potest, ut ap-
 43 paret per Philosophum primo Politicorum, qui dicit quod servus est orga-
 44 num animatum, homo alterius existens.

Totus autem fructus logicae consistit in hoc quod ordinatur ad alias
 46 scientias sicut ad finem. Unde, si non essent aliae scientiae, ad nihil
 47 utilis esset logica, et ideo convenientissime logica organum scientiarum
 48 est, et sine illa nullius rei haberetur perfecta notitia, quod advertens
 49 Alfarabius in logica sua dicit quod sicut grammatica est probatio linguae,
 50 ne erretur in interpretando, sic logica est directio intelligentiae, id
 51 est intellectus, ne erretur in ratiocinando, et ideo sicut ille vere i-
 52 diota est qui se ipsum in actibus dirigere nescit, sic vere idiota est
 53 qui non est instructus in logica. Haec ergo fuit necessitas inveniendi
 54 logicam, ut ipsa esset directio rationis nostrae per quam possemus cognos-
 55 cere utrum illa quae scimus recte sciamus, et etiam per quam rationes no-
 56 stras, ut syllogismos nostros recte formemus; unde et omnes antiqui ig-
 57 norantes logicam credentes syllogizare non syllogizabant, ut manifeste
 58 apparet de Parmenide et Melisso primo Physicorum.

Logicae autem tres sunt partes principales: apprehensiva, compositiva
 60 et ratiocinativa. Apprehensiva est de talibus entibus quae fiunt ab intel-
 61 lectu secundum quod apprehendens est, et de talibus entibus determinatur
 62 libro Praedicamentorum. Alia est compositiva et est de talibus entibus
 63 quae causantur ab intellectu secundum quod est componens et dividens, et

---

36 quarto: tertio M. 39 Et organicam: om. M. 42 convenienter organum:
 organum convenienter A. 50 in: om. A. 52 actibus: rationis add. M.
53 Haec: licet A. 56 syllogismos nostros: nostros syllogismos A. formemus:
 formaremus A. 60 est de talibus entibus: de talibus entibus est A.
61 determinatur: in add. A.

64 de talibus entibus determinatur libro Peri Hermeneias. Tertia est pars
 ratiocinativa, et est de talibus entibus quae causantur ab intellectu
 66 secundum quod ratiocinatur et actu discurrit ab uno in aliud, et ista
 pars logicae ratiocinativa in tres partes dividitur, scilicet in iudica-
 68 tivam, inventivam et sophisticam. Pars logicae iudicativa est de tali
 actu rationis per quem acquiritur cognitio certa et infallibilis, et
 70 quia de illis iudicamus quorum certam cognitionem habemus, ideo ista
 pars logicae iudicativa dicitur, et ista traditur libro Posteriorum. Pars
 72 logicae inventiva est de tali actu rationis per quem acquiritur non cer-
 ta cognitio sed aliqualis vel quae est fides et opinio vel suspicio vel
 74 aliqualis existimatio de cognitione, et secundum hoc pars logica inventi-
 va tres habet partes, dialecticam, rhetoricam et poeticam. Dialectica
 76 est de syllogismo per quem acquiritur fides vel opinio, et ille docetur
 libro Topicorum. Rhetorica vero est de tali syllogismo per quem acquiri-
 78 tur suspicio, et poetica de tali per quem acquiritur aliqualis aestimatio.
 Tertia autem pars est sophistica, quae est de tali actu per quem nul-
 80 la habetur cognitio, sed magis error vel deceptio, de qua ad praesens in-
 tendendum.

QUAESTIO 1, A: 65rB, M not collated, V: 1 rA.

Unde quidam expositor graecus in libro Posteriorum loquens de sophis-
 2 ticis dicit quod logicus docet sophisticas orationes sicut medicus no-
 civas potiones, non enim docet ut eis utamur, sed ut eas fugiamus.

QUAESTIO 9, A: 67rB, M: 102rB, V: 2rB.

Secundum quod dicit Alexander, Philosophus in determinando de falla-
 2 ciis minus sufficienter determinat de illis quam ars sophistica exigit.

Qui enim vult sufficienter pertractare de aliquo, oportet ipsum primo

64 determinatur: in add. A. 65 entibus: om. M. 67 scilicet in: om. M.
69 quem: quod A. 70 illis: istis A. 74 aliqualis: actualis A.
75 habet partes: partes habet A. 76 ille: iste A.

Quaestio 1, 1 sophisticis: sophistica V. 2 logicus: sophisticus A a.c.
 docet: om. V. orationes: deceptiones A a.c., actiones (?) V; considerat
 add. V. nocivas: om. A a.c. 3 enim docet: om. V.

Quaestio 9, 1 Alexander: in commento add. V. 2 de illis: om. A de eis V.
3 sufficienter pertractare: determinare sufficienter V.

Quaestio 1: Concerning this extract see above, p.11.

Quaestio 9: Concerning the contents of this extract see above, p. 12 ff.

4 definire, iterum oportet eum accipere causas et elementa ipsius. Iterum
 debet dividere illud de quo determinat in species et in modos, quorum
 6 nullum fecit Philosophus in determinando de fallaciis. Nihilominus ipse
 excusat Philosophum sic: quia ista scientia magis iuvenibus quam provec-
 8 tis prodest, ideo eam ita deminute tradit, nec curat multum de ea. Unde
 quidam expositor graecus super librum Posteriorum loquens de ista materia
 10 dicit quod puerorum magis et non studentium, est talis syllogismorum spe-
 cies, et ideo minus curavit philosophus de ea et eam tradidit superfici-
 12 aliter. Et propter hoc Commentator supplens defectum Philosophi definit
 aequivocationem sic: aequivocatio est plurium sub eadem voce qualiscum-
 14 que designatio. Istius autem fallaciae sunt duo principia, scilicet prin-
 cipium apparentiae et principium defectus. Principium apparentiae est u-
 16 nitas vocis incomplexae secundum materiam et formam; principium vero de-
 defectus est pluralitas rerum significatarum per vocem unam. Apparet igitur
 18 quod unitas vocis etc. est causa apparentiae in aequivocatione; per
 hoc quod dicit 'unitas vocis' distinguitur a fallaciis extra dictionem,
 20 in quibus provenit deceptio ex parte rei et non ex parte vocis. Per hoc
 quod dicit 'incomplexae' distinguitur ab amphibolia, compositione et di-
 22 visione; per hoc quod dicit 'secundum materiam et formam' distinguitur
 ab accentu, specialiter tamen per li 'formam' quia unitas prolationis
 24 est forma vocis. Ubi ergo non est unitas prolationis respectu diversorum
 significatorum, ibi non est eadem forma vocis; sed in fallacia accentus
 26 non est eadem prolatio vocis respectu diversorum significatorum, et ideo
 non est ibi eadem forma vocis respectu diversorum significatorum, tamen
 28 hoc est in aequivocatione, et ideo evidenter distinguitur aequivocatio
 ab accentu. Item distinguitur a fallacia figurae dictionis, quia in ae-
 30 quivocatione sub unitate vocis secundum substantiam latent plura signi-
 ficata: ista enim vox 'canis' existens una secundum substantiam habet
 32 plura significata; sed in figura dictionis non latent plura sub una voce
 secundum substantiam, sed sub similitudine vocis, et ideo dicitur opera-
 34 ri phantasticam multipliciter. Sic igitur causa apparentiae per quam
 distinguitur ab aliis fallaciis est unitas vocis etc.

---

4 eum: ipsum V. ipsius: quoniam ex hiis convenit scire et intelligere ut dicitur primo Physicorum et secundo Posteriorum add. V. 5 dividere illud: id dividere V. 6 nullum: illorum V. 6-7 ipse excusat: excusat ipse V. 7 quia: quod V. 8 curat: curavit A. 10 non: om. A. 11 tradidit superficialiter: superficialiter tradidit A, posuit(?) superficialiter V. 12 Et-hoc: propter quod V. 15 defectus: deceptionis MV. 16 vero: autem A. 17 igitur: ergo A. 18 etc.: incomplexae V., aequivocatione: et add. V. per: propter V. 19 dicit: dicitur V. 20 ex¹⁺²: a V. hoc: enim add. V.23 accentu: accidentē V. 25-27 ibi-significatorum: om. V. 25 est: esse(?) add. A. 32 plura²: illa significata V. una: om. V. 34 apparentiae: in aequivocatione add. A.

XI. QUOTATIONS:

Authors quoted in Simon's commentaries on the Elenchi include:

Aegidius (Romanus): Q.V. 4, 15.

Albertus in commento: Q.N. 4.

Alexander in commento: several times both in Q.V. and Q.N.

Algazel: Q.V. prooem.

Alpharabius: Q.V. prooem. ; Q.N. prooem.

Aristoteles: passim.

Averroes: Q.V. prooem. 5° Ethicorum: Q.V. 11. Commentator supra Metaph.:

Q.V. prooem. ; Q.N. 23. Commentator de Anima: Q.V. 4; Q.N. 23.

Boethius: Q.V. prooem., 21; Q.N. 28, 31, 45.

Eustratius I^o Ethicorum: Q.V. prooem.

Proclus: Q.V. prooem.

Robertus Grosseteste: Q.V. 7 ("Lincolnensis").

Simplicius supra Praedicamenta: Q.V. 15; Q.N. prooem.

Quidam expositor graecus super libro Posteriorum: Q.N. 1, 9.

FORTE MACER PALLENS...

The ingenuity of a friend of mine, Mr. F.Saaby Pedersen, and an inspection of the MS. on the spot, allow the following republishing¹ and interpretation of the poem found in MS Laon BM 433² - a 13th century codex - on fol. 224v after the explicit of Arist. SE.

1 Forte macer, pallens, incompto crine magister

2 exierat thalamis, ubi nuper corpore toto

3 perfecto logices pugiles armarat elenchos.

---

3 logices: logicam Cahiers 9:78, perperam.

"Emaciated, indeed, and pale, his hair in disorder,
the teacher left the room where
at the end of the logical corpus, he had just
arrayed the refutations, those boxers."

STEN EBBESEN

---

1. First edited in Cahiers 9 (1973): 78. 2. Membran., 240x172mm. Catalogue: Catalogue générale I: 228-29, Aristoteles Latinus No. 484.